

A vidékfejlesztési miniszter 45/2012. (V. 8.) VM rendelete a nem emberi fogyasztásra szánt állati eredetű melléktermékekre vonatkozó állategészségügyi szabályok megállapításáról

Az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény 76. § (2) bekezdés 13., 14. és 23. pontjában, a külföldi bizonyítványok és oklevelek elismeréséről szóló 2001. évi C. törvény 67. § (3) bekezdés b) pontjában, a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény 100. § (1) bekezdés c) pont 4. alpontjában, valamint a növényfajták állami elismeréséről, valamint a szaporítóanyagok előállításáról és forgalomba hozataláról szóló 2003. évi LIII. törvény 30. § (2) bekezdés c)–g) pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 94. § c) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. Általános rendelkezések

- 1. §** A rendeletet az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 2. cikk (1) bekezdésében foglalt termékekre kell alkalmazni, az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 2. cikk (2) bekezdésében felsorolt állati melléktermékek kivételével.

2. Fogalom-meghatározások

- 2. §** (1) E rendelet alkalmazásában
1. *állati melléktermék gyűjtő-átrakó telep*: az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 24. cikk (1) bekezdés h) pontjában meghatározott tevékenységet végző engedélyköteles létesítmény;
  2. *állati eredetű melléktermék tulajdonosa*: az a természetes személy, jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, akinél vagy amely telephelyén az állati eredetű melléktermék keletkezik;
  3. *telephelyi állati melléktermék gyűjtőhely*: az általános járványügyi szabályoknak megfelelően kialakított, kizárólag az adott létesítményben keletkezett állati eredetű melléktermékek összegyűjtésére, ideiglenes tárolására, esetleges hűtésére szolgáló épület, épületrész, amely olyan állattartó telepen, vágóhídon, élelmiszer-előállító helyen, kereskedelmi egységben, vendéglátó-ipari létesítményben, illetve egyéb olyan létesítményben található, ahol állati eredetű melléktermék keletkezik;
  4. *települési állati melléktermék gyűjtőhely*: a település közigazgatási határán belül – beleértve a település külterületét is – található, kizárólag az e rendeletben meghatározott állati eredetű melléktermékek gyűjtésére szolgáló olyan létesítmény, ahol az ideiglenes tároláson és az esetleges hűtésen kívül egyéb műveletet nem végeznek, és ahonnan az állati eredetű mellékterméket további kezelésre, illetve feldolgozásra az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerint engedélyezett létesítménybe szállítják el.
- (2) E rendelet vonatkozásában az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 3. cikkének és a 142/2011/EU bizottsági rendelet I. mellékletének fogalom-meghatározásait is alkalmazni kell.

3. Általános állategészségügyi előírások

- 3. §** (1) Az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 6. cikke alapján, valamint a 142/2011/EU bizottsági rendelet 4. cikkével összhangban, állategészségügyi okból hatósági zárlat alatt álló állattartó telepről vagy egyéb létesítményről származó állati eredetű melléktermékek csak az adott állatbetegségre vonatkozó jogszabályban, illetve a zárlatot elrendelő határozatban meghatározott esetekben és módon szállíthatók el.
- (2) Az egyes állatbetegségek bejelentésének rendjéről szóló miniszteri rendelet szerinti bejelentési kötelezettség alá tartozó fertőző állatbetegségek megelőzése és leküzdése során az adott betegség elleni védekezésről szóló miniszteri rendelet szerint eljáró állategészségügyi hatóság határozatot hoz:
- a) a keletkezett állati eredetű melléktermék, a fertőzött takarmány elföldeléséről vagy ártalmatlanítás céljából kijelölt feldolgozó üzembe szállításáról, elhelyezéséről, ártalmatlanításáról,
  - b) a trágya, hígtrágya fertőtlenítési útmutatóban előírt fertőtlenítéséről és kezeléséről.
- (3) A megyei kormányhivatal élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatósága (a továbbiakban: élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság) a bejelentési kötelezettség alá tartozó állatbetegségek

megelőzése és leküzdése során keletkezett állati eredetű melléktermékek kezelésével és ártalmatlanításával az e célra engedéllyel rendelkező vállalkozót kötelezhet aktív közreműködésre.

4. Az állati eredetű melléktermékek és az azokból származó termékek kategorizálása

- 4. §**
- (1) Az állati eredetű melléktermékeket és az azokból származtatott termékeket az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 7. cikke alapján a 8–10. cikkben meghatározott kategóriákba kell sorolni annak figyelembe vételével, hogy az adott állati eredetű melléktermék milyen mértékű közegészségügyi, illetve állategészségügyi kockázatot jelenthet.
  - (2) A laposmellű futómadaraktól eltérő baromfi fajok béltraktusa 3. kategóriájú mellékterméknek minősül tartalmától függetlenül, ha az egészséges egyedek vágásából származik, összhangban az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 9. cikkével.

5. Az állati eredetű melléktermékek ártalmatlanítása és felhasználása, valamint az állati eredetű melléktermékek felhasználására vonatkozó tilalmak

- 5. §**
- (1) Az 1., 2., valamint 3. kategóriába sorolt anyagok ártalmatlanítása, illetve felhasználása során figyelembe kell venni az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 12–14. cikkének előírásait. Az egyes ártalmatlanítási módok tekintetében a 142/2011/EU bizottsági rendelet 7–10. cikke az irányadó.
  - (2) Az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 12. cikk a) és b) pontjában, illetve 13. cikk a) és b) pontjában foglaltak alapján az engedélyezett feldolgozó üzemekben az 1. és a 2. kategóriába sorolt állati eredetű melléktermékek feldolgozása során a nyomással történő sterilizálást (1. feldolgozási módszer) kell alkalmazni akkor is, ha a keletkezett csont- és húslisztet étetésre vagy együttegetésre szánják.
  - (3) Ha a 2. kategóriába sorolt állati eredetű mellékterméket biogázként vagy komposztként hasznosítják, és az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 13. cikk e) pont i) alpontjában előírt túlnyomásos hőkezelése és tartós jelölése az engedélyezett feldolgozó üzemben már megtörtént, az adott terméket a biogáz üzemben vagy a komposztáló telepen nem kell újabb hőkezelésnek alávetni. A hőkezelt anyag tartós jelölését a 142/2011/EU bizottsági rendelet VIII. melléklet V. fejezet 1. és 2. pontja alapján kell elvégezni. Ez a követelmény nem vonatkozik a 142/2011/EU bizottsági rendelet VIII. melléklet V. fejezet 3. pontja szerinti termékekre.
  - (4) Az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 13. cikk e) pont ii) alpontjában felsorolt állati eredetű melléktermékek fertőző betegségek szempontjából akkor tekinthetőek kockázatmentesnek, ha olyan helyről származnak, amely nem áll járványügyi korlátozó intézkedés hatálya alatt, továbbá a béltraktustól elkülönítették, és a béltraktust az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 14. cikkében felsorolt eljárások valamelyikével ártalmatlanítják.
  - (5) Az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 13. cikk f) pontjában leírt állati eredetű melléktermékek akkor tekinthetőek fertőző betegségek szempontjából kockázatmentesnek, ha járványügyi intézkedés hatálya alatt nem álló helyről származnak.
  - (6) Ha a (4) és (5) bekezdésben említett esetekben kétség merül fel az állati eredetű melléktermék kockázatmentessége szempontjából, akkor a kockázatmentességről a melléktermék keletkezési helye szerint illetékes kerületi állategészségügyi és élelmiszer-ellenőrző hivatal (a továbbiakban: kerületi hivatal) dönt.
- 6. §**
- (1) A 142/2011/EU bizottsági rendelet IV. melléklet I. fejezet 2. szakaszában előírt szennyvíz előkezelést követően, illetve az olyan létesítmények esetében, ahol a 142/2011/EU bizottsági rendelet szennyvíz előkezelést nem ír elő, a szennyvíz és a szennyvízkezelési maradékok kezelése során a vonatkozó környezetvédelmi jogszabályok előírásait kell alkalmazni.
  - (2) Az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 13. cikk g) pontja szerinti vízi állatokból származó anyagok silózására vonatkozó tevékenységet az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság engedélyezi az üzemeltető kérelme alapján. Az engedély tartalmazza a silózás végzésének részletes szabályait. A silózás során figyelembe kell venni az Európai Élelmiszer-biztonsági Hatóság (a továbbiakban: EFSA) BIOHAZ Paneljének a hal eredetű 2. kategóriás állati eredetű melléktermékek új feldolgozási módszerének értékelésére vonatkozó tudományos véleményében [EFSA Journal 2011;9(9)2389] foglaltakat.
  - (3) Az állati eredetű melléktermékek és a származtatott termékek felhasználását az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 11. cikke, valamint a 142/2011/EU bizottsági rendelet 5. cikke alapján kell korlátozni.

- (4) Az állati eredetű melléktermékek eltérő összegyűjtésére, szállítására és ártalmatlanítására vonatkozó szabályokat az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 19. cikkével összhangban kell alkalmazni.

7. § Az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 12. cikk c) és d) pontjával, 13. cikk c) pontjával, valamint 14. cikk c) pontjával összhangban a hulladéklerakás útján ártalmatlanítható anyagok esetében a hulladéklerakással, valamint a hulladéklerakóval kapcsolatos egyes szabályokról és feltételekről szóló miniszteri rendelet szerint kell eljárni.

6. A kutatási és más specifikus célokra, és a takarmányozási célokra történő eltérő felhasználás engedélyezése

- 8. §**
- (1) Az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 17. cikke szerinti kutatási és más specifikus célokra, valamint az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 18. cikke szerinti speciális takarmányozási célokra vonatkozó enyhítések alkalmazását az üzemeltető írásbeli kérelmére az állati eredetű melléktermék eltérő felhasználásának helye szerint illetékes élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság engedélyezi. Az eltérő felhasználásra vonatkozó engedélyben foglaltak betartását a kerületi hivatal ellenőrzi.
- (2) Az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság az (1) bekezdés szerint kiadott engedélyekről tájékoztatja a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatalt (a továbbiakban: NÉBIH). A NÉBIH az engedélyezett felhasználókról nyilvántartást vezet, és az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 47. cikkében meghatározott adatokat honlapján közzéteszi.
- (3) Az eltérő takarmányozási felhasználásra vonatkozó engedély csak olyan állattartó telepek – ideértve a kedvtelésből tartott állatot tartókat is – esetében adható ki, ahol élelmiszertermelő gazdasági haszonállatot nem tartanak.
- (4) A 3. kategóriába tartozó állati eredetű melléktermékek az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 18. cikk (1) bekezdésében felsorolt állatfajok takarmányozására használhatóak fel. Az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 10. cikk p) pontjában meghatározott, a nemzetközi viszonylatban működő közlekedési eszközökről származó élelmiszer-hulladéktól eltérő élelmiszer-hulladékot felhasználása előtt hőkezelésnek kell alávetni. A folyékony anyagokat legalább 10 percig kell forrásban tartani. A szilárd anyagokat legalább 10 percig minimum 100 °C-on kell tartani.
- (5) Az 1. kategóriába sorolt állati eredetű melléktermékek közül kizárólag az ugyanabban a létesítményben elhullott állatkerti állatok ragadozó vagy dögevő állatkerti állatokkal való feletetése engedélyezhető a 142/2011/EU bizottsági rendelet 14. cikk 2. pontja szerinti feltételek teljesülése mellett.
- (6) A 2. kategóriába sorolt anyagok közül takarmányozásra kizárólag az alábbiak használhatóak fel:
- a) azok az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 10. cikk f) pontjában felsorolt állati eredetű melléktermékek, amelyek a fogyaszthatósági idejük lejárta miatt nem sorolhatók a 3. kategóriájú anyagok közé, de az adott állatfajra nézve még nem jelentenek állategészségügyi kockázatot,
- b) az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 9. cikk f) pontjában felsorolt állati eredetű melléktermékek a járványügyi intézkedés miatt leölt állatok kivételével, ha az állatok elhullásuk előtt nem mutatták emberre vagy állatra veszélyes betegség tüneteit, illetve boncolásuk vagy húsvizsgálatuk során nem találtak ilyen betegségre utaló jelet.
- (7) A (6) bekezdés a) pontjában meghatározott állati eredetű melléktermékek az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 18. cikk (1) bekezdésében felsorolt állatfajok mindegyikével feletethetők. A (6) bekezdés b) pontjában meghatározott állati eredetű melléktermékek kizárólag az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 18. cikk (1) bekezdésének a)–c) és h) alpontjában említett állatok takarmányozására használhatóak fel.

7. Az elhullott kedvtelésből tartott állatok és a lófélék ártalmatlanítására vonatkozó eltérések

- 9. §**
- (1) Az elhullott kedvtelésből tartott állatok és a lófélék hullája
- a) az állattartó ingatlanán, az elhullott lófélék hullájának kivételével, legfeljebb évi 100 kg össztömegig elföldelhető a 10. § (2) bekezdése szerinti feltételek betartásával,
- b) a kedvtelésből tartott állatok kegyeleti temetőjében (a továbbiakban: kegyeleti temető) elföldelhető, vagy
- c) engedélyezett kikapacitású (mobil) égetőben, illetve lófélék esetében égetőműben elégethető.
- (2) Az (1) bekezdés c) pontja szerinti elégetést követően a hamvak az állattartó ingatlanán elföldelhetőek.

- (3) Kegeleti temető létesítését az építésügyi hatóság engedélyezi az 1. mellékletben foglalt feltételek figyelembevételével.
- (4) A kegeleti temető működését a közegészségügyi és környezetvédelmi szakhatósági hozzájárulás figyelembevételével az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság engedélyezi. A működési engedélyben ki kell térni arra, hogy a kegeleti temető kedvtelésből tartott állatok hulláján túl alkalmas-e elhullott lófélék elföldeléssel való ártalmatlanítására.
- (5) A kegeleti temető csak az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság engedélyével bontható meg. A kegeleti temetőt csak a bezárást követő 30 év elteltével, az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság engedélyével lehet más célra hasznosítani.

8. Elhullott állatok elföldelésére vonatkozó eltérések

- 10. §**
- (1) Az Állat-egészségügyi Szabályzat kiadásáról szóló miniszteri rendeletben meghatározott kislétszámú állattartó telepeken (a továbbiakban: kislétszámú állattartó telep) elhullott baromfit, nyulat, továbbá 3 hetesnél fiatalabb malac hulláját az állattartó saját telkén – évente legfeljebb 100 kg össztömegig – elföldelheti.
  - (2) Elhullott állatok elföldelése ott végezhető, ahol a talajvíz legmagasabb szintje a talajszint alatt 1,5 méternél nem emelkedik magasabbra. Az elföldelést úgy kell végrehajtani, hogy a felszín alatti víz mindenkor maximális nyugalmi vízszintje és az elföldelés mélységi szintje között legalább 1 méter távolság legyen. Az elföldelés helye és a szomszédos ingatlan határvonala között legalább 1,5 méter távolságnak kell lennie.
  - (3) Az évente ilyen módon elföldelt elhullott állatok fajáról, koráról és becsült tömegéről – a 9. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltak kivételével – az állattartó köteles nyilvántartást vezetni, azt legalább két évig megőrizni, és az eljáró hatóságnak ellenőrzéskor bemutatni.
  - (4) A fentieknél nagyobb mennyiségű, illetve a nagyobb egyedi testtömegű állatok hulláját közvetlenül vagy a 12. §-ban foglaltakkal összhangban települési állati melléktermék gyűjtőhelyen (a továbbiakban: települési gyűjtőhely) keresztül az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet előírásai szerint engedélyezett létesítménybe kell szállítani.
  - (5) Azon állati eredetű melléktermékek, amelyek szállítása állategészségügyi vagy közegészségügyi kockázattal jár, a helyszínen vagy az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság készenléti tervében – helyrajzi szám szerint – megjelölt helyen a kerületi hivatal engedélyével és a környezetvédelmi szempontok figyelembevételével elföldelhetők.

9. Távoli területeken való elföldelésre vonatkozó eltérések

- 11. §**
- (1) Az országnak az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 3. cikk 23. pontja szerinti távoli területein (a továbbiakban: távoli területek), a 9. és 10. §-ban meghatározott ártalmatlanítási módszereken túl, az állattartó ingatlanán elföldeléssel ártalmatlaníthatja a három hetesnél fiatalabb szarvasmarhák, bivalyok, juhok, kecskék vagy lovak hulláját.
  - (2) A távoli területeken az állattartó ingatlanán évente legfeljebb 200 kg össztömegű, az (1) bekezdés, a 9. § (1) bekezdés a) pontja és a 10. § (1) bekezdése szerinti elhullott állatot földelhet el, a 10. § (2) és (3) bekezdésében foglaltak betartása mellett.
  - (3) A távoli területeken az (1) bekezdés szerinti elhullott állatok a 20. § szerint engedélyezett nem mobil kiskapacitású égetőműben is ártalmatlaníthatók.
  - (4) A NÉBIH határozza meg, hogy az ország mely része minősül távoli területnek és a távoli területek listáját honlapján, valamint az élelmiszerlánc-felügyeletért felelős miniszter hivatalos lapjában közzéteszi.

10. Az állati melléktermékek összegyűjtésével kapcsolatos eltérések szabályai

- 12. §**
- (1) A települési gyűjtőhelyen is összegyűjthetők
    - a) a kislétszámú állattartó telepeken elhullott állatok hullái,
    - b) a saját fogyasztás céljából levágott állatokból és a kistermelői élelmiszer-termelés, -előállítás és -értékesítés feltételeiről szóló miniszteri rendelet szerinti kistermelői élelmiszer-előállításból (a továbbiakban: kistermelői élelmiszer-előállítás) származó állati eredetű melléktermékek, továbbá

c) az elhullott kedvtelésből tartott állatok hullái,
ha az állattartó, illetve kistermelő ezen állati eredetű melléktermékek tárolásához nem rendelkezik megfelelő telephelyi állati melléktermék gyűjtőhellyel (a továbbiakban: telephelyi gyűjtőhely).

- (2) Az (1) bekezdés szerinti eseteken kívül kizárólag az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény 19. § (2) bekezdés a) és b) pontjában foglalt kötelezettség alapján az önkormányzat által összegyűjtött állati eredetű melléktermékek vihetők be a települési gyűjtőhelyre.
- (3) Települési gyűjtőhelyet a települési önkormányzat vagy az általa megbízott vállalkozó működtethet. Az ilyen létesítményeket az üzemeltető nyilvántartásba vétel céljából a kerületi hivatalnak bejelenti.
- (4) A települési gyűjtőhelyen összegyűjtött állati eredetű melléktermékeket 1. kategóriájúnak kell tekinteni, és azokat 1. kategóriájú melléktermékek kezelésére engedélyezett létesítménybe kell tovább szállítani.
- (5) A települési gyűjtőhely az összegyűjtött melléktermékekről köteles nyilvántartást vezetni, továbbá az állattartóktól, illetve kistermelőktől átvett állati eredetű melléktermékekről a 2. melléklet szerinti igazolást kiállítani.
- (6) Ha a települési gyűjtőhelyre az önkormányzat vagy az általa megbízott vállalkozó szállítja be az (1) bekezdésben meghatározott állati eredetű melléktermékeket, akkor a szállító jármű, illetve a szállítási tevékenység vonatkozásában a 19. § (4) és (5) bekezdésében foglaltak szerint kell eljárni.
- (7) A szállítási tevékenységre vonatkozó nyilvántartásba vételt követően a települési gyűjtőhelyre más településekről is beszállíthatók az (1) és (2) bekezdésben meghatározott állati eredetű melléktermékek. A más településekről történő beszállítás megkezdését megelőzően írásban tájékoztatni kell az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóságot, valamint a kerületi hivatalt.

- 13. §**
- (1) A települési gyűjtőhelyek kialakítása és működése során legalább a (2)–(8) bekezdésben meghatározott követelményeket kell betartani.
  - (2) A települési gyűjtőhelyet az önkormányzatnak vagy az általa megbízott vállalkozónak olyan helyen kell létesítenie, hogy az a környezetre köz- és állategészségügyi, valamint környezetvédelmi szempontból veszélyt ne jelentsen, bűz- illetve szagterhelést ne okozzon.
  - (3) A települési gyűjtőhelynek az Állat-egészségügyi Szabályzat kiadásáról szóló miniszteri rendelet szerinti nagylétszámú állattartó teleptől (a továbbiakban: nagylétszámú állattartó telep), vágóhidtól, élelmiszer-előállító üzemtől, élelmiszert árusító kereskedelmi egységtől, vendéglátó-ipari egységtől vagy egyéb élelmiszeripari létesítménytől való minimális távolságát az alkalmazott technológia (hűtéssel vagy hűtés nélkül, a konténer tárolására szolgáló épület típusa, a szennyvízkezelés módja) alapján a kerületi hivatal határozza meg. A gyűjtőhelynek közútról az időjárás viszonyoktól függetlenül jól megközelíthetőnek kell lennie. A gyűjtőhelyet legalább 150 cm magas kerítéssel és zárható kapuval kell ellátni.
  - (4) A települési gyűjtőhelyen olyan – akár könnyűszerkezetes – építményt kell létesíteni, amely alkalmas az állati eredetű melléktermékek gyűjtésére szolgáló konténer, a takarításhoz, fertőtlenítéshez szükséges eszközök, vegyszerek tárolására, illetve – ha egyébként nem megoldott – kielégíti a személyzet alapvető személyi higiéniai szükségleteit.
  - (5) A konténertároló építmény határoló felületeinek, valamint az építmény előtti térnek moshatónak és fertőtleníthetőnek kell lennie. A takarításhoz, fertőtlenítéshez és a személyzet tisztálkodásához megfelelő vízellátásról, valamint a szennyvízkezelésről gondoskodni kell.
  - (6) A települési gyűjtőhelyen olyan személyt kell alkalmazni, aki alkalmas a szakmai és az alapvető nyilvántartási, adatszolgáltatási, valamint a bizonylat-kiállítási feladatok ellátására.
  - (7) A települési gyűjtőhely üzemeltetője köteles működési szabályzatot készíteni, és azt a kerületi hivatalnak megküldeni. A települési gyűjtőhely üzemeltetője köteles gondoskodni a 17. § (3) bekezdésében előírt jelentési kötelezettség teljesítéséről.
  - (8) A települési gyűjtőhelynek rendelkeznie kell olyan mérleggel, amely legalább a kis és közepes testű állatok testtömegének lemérésére alkalmas.

11. Alternatív eljárások alkalmazására irányuló kérelem benyújtása

- 14. §**
- (1) Az állati eredetű melléktermékek és származtatott termékek ártalmatlanítására használható alternatív eljárások használatának engedélyezése az alternatív módszer tervezett felhasználásának helye szerint illetékes élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság részére megküldött kérelemmel kezdeményezhető.
  - (2) Az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 20. cikkének megfelelően a kérelmet a 142/2011/EU bizottsági rendelet VII. melléklete szerinti formai

követelmények tekintetében értékeli, majd megfelelőség esetén felülvizsgálatra megküldi a NÉBIH-nek. A NÉBIH a jóváhagyást követően a kérelmet megküldi az EFSA-nak, és erről az Európai Bizottságot az élelmiszerlánc-felügyeletért felelős miniszter útján tájékoztatja.

12. Összegyűjtés, szállítás és nyomonkövetés

- 15. §**
- (1) Az üzemeltetőknek az állati eredetű melléktermékek összegyűjtése, kategóriába sorolás szempontjából történő azonosítása és szállítása során be kell tartaniuk az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 21. cikkében, valamint a 142/2011/EU bizottsági rendelet 17. cikkében foglaltakat.
  - (2) A háztartásokból származó, biodízel előállítás céljára szánt használt sütőolaj gyűjtésére irányuló tevékenység mentesül a 142/2011/EU bizottsági rendelet szerinti élelmiszer-hulladék – beleértve a használt sütőolajat – gyűjtésére vonatkozó, e rendelet szerinti engedélyezési eljárás alól.
  - (3) Az állati eredetű mellékterméket belföldi szállítása során – a 16. § (2) bekezdésében foglalt esetet kivéve – a 3. mellékletben meghatározott vagy attól formailag eltérő, de minden tartalmi elemét magában foglaló kereskedelmi okmányok kell kíséretében, amelyet három példányban kell kiállítani.
  - (4) A (3) bekezdés szerinti kereskedelmi okmányt az állati eredetű melléktermék tulajdonosa, illetve átadója tölti ki, de elhullott állatok esetén a tulajdonos közreműködésével az állati eredetű melléktermék szállítója is kiállíthatja. A kereskedelmi okmányt az átadás helyszínén az átadó és a szállító is aláírja. Elhullott állatok esetén az átadó aláírásától el lehet tekinteni. Származtatott termékek esetén a kereskedelmi okmányt a gyártó tölti ki és átadóként aláírja.
  - (5) Az átvevő az 1. és 2. kategóriába tartozó anyagok és származtatott termékek, valamint a feldolgozott állati eredetű fehérjék esetében a kereskedelmi dokumentum egy aláírt példányának másolatát harminc napon belül visszaküldi az átadónak. A kereskedelmi okmányokat legalább két évig meg kell őrizni.
- 16. §**
- (1) Az állati melléktermék tulajdonosa a saját létesítményéből származó mellékterméket kereskedelmi okmány kíséretében maga is elszállíthatja az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezett létesítménybe, ha rendelkezik a kerületi hivatal által erre a célra engedélyezett gépjárművel és e tevékenységre nézve az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság nyilvántartásba vette.
  - (2) Kislétszámú állattartó telepen elhullott gazdasági haszonállatot vagy elhullott kedvtelésből tartott állatot az állattartó, illetve a saját fogyasztás céljából levágott állatból és a kistermelői élelmiszer-előállításból származó állati eredetű melléktermékeket azok birtokosa szivárgásmentes módon a települési gyűjtőhelyre szállíthatja.
  - (3) Ha az élelmiszerhulladékok közé sorolt használt sütőolaj és zsiradék az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 2. cikk (2) bekezdés g) pontja alapján nem tartozik e rendelet hatálya alá, a szállítás feltételeit a szállító telephelye szerint illetékes környezetvédelmi hatóság határozza meg. Az egyéb élelmiszerhulladékok szállításának nyilvántartása a 15. §-ban meghatározott szabályok szerint történik.
  - (4) A 19. § (4) és (5) bekezdését nem kell alkalmazni a trágyának ugyanazon gazdaság két pontja közötti vagy az országon belüli, közvetlen felhasználásra történő szállítása esetén.
  - (5) Amennyiben a trágyaszállítás a technológiai folyamat részeként történik, a szállítás során a trágya elszóródását a rakomány ponyvázásával (fóliaborítással) kell megakadályozni.
  - (6) Amennyiben a trágyaszállítás bejelentési kötelezettség alá tartozó állatbetegség felszámolásával kapcsolatos, a trágyát a szállítást megelőzően az adott betegség elleni védekezés szabályairól szóló miniszteri rendeletben foglaltaknak megfelelően kell kezelni. A szállítás során a rakományt ponyvával (fóliával) kell fedni. A gépkocsit a kirakodást követően a kerületi hivatal által meghatározott helyen fertőtleníteni kell.
  - (7) A tevékenységük során keletkezett állati eredetű melléktermékek – a trágyát ide nem értve – elszállítása, illetve ártalmatlanítása érdekében
    - a) a nagylétszámú állattartó telepeknek,
    - b) a vágóhidaknak,
    - c) az élelmiszer-előállítóknak,
    - d) a kereskedelmi, vendéglátóipari egységeknekaz állati eredetű melléktermék szállítására és kezelésére feljogosított szállítóval, illetve engedélyezett létesítménnyel kötött szerződéssel kell rendelkezniük.
  - (8) Az olyan nagylétszámú állattartó telepek, amelyek a 20. § (3) bekezdése szerint engedélyezett feldolgozó üzemmel vagy a 20. § (6) bekezdésében foglaltaknak megfelelő kiskapacitású égetővel rendelkeznek és kóródzó állatokat nem tartanak, mentesülnek a (7) bekezdés szerinti kötelezettség alól.

13. Az üzemeltető nyomonkövetést szolgáló nyilvántartási és jelentési kötelezettsége

- 17. §** (1) Az állati eredetű melléktermékek nyomonkövethetősége érdekében be kell tartani az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 22. cikkének, valamint a 142/2011/EU bizottsági rendelet 17. cikkének előírásait. Az állati eredetű melléktermék tulajdonosa, valamint az állati eredetű melléktermékek szállítását, kezelését, tárolását, feldolgozását, forgalomba hozatalát, értékesítését, felhasználását vagy ártalmatlanítását végző minden üzemeltető köteles a keletkezett állati eredetű melléktermékekről nyilvántartást vezetni, és azt legalább két évig megőrizni.
- (2) Az állati eredetű melléktermék tulajdonosa a kezelésre, ártalmatlanításra átadott állati eredetű melléktermék mennyiségét telephelyenként köteles évente egy alkalommal a tárgyévet követő év március 1-jéig bejelenteni a telephelye szerint illetékes kerületi hivatalnak a 4. melléklet szerint. Ezt a bejelentési kötelezettséget a tevékenység befejezése, felfüggesztése esetén az attól számított tizenöt napon belül teljesíteni kell.
- (3) Az állati eredetű melléktermék szállítását, kezelését, tárolását, feldolgozását, felhasználását vagy ártalmatlanítását végző minden üzemeltető köteles az átvett – esetlegesen továbbadott – állati eredetű melléktermék mennyiségét telephelyenként a tárgyévet követő év március 1-jéig az 5. mellékletnek megfelelően bejelenteni a telephely szerint illetékes kerületi hivatalnak. Ezt a bejelentési kötelezettséget a tevékenység befejezése, felfüggesztése esetén legkésőbb tizenöt napon belül teljesíteni kell.
- (4) Az üzemeltető köteles állattartó telepekre, üzemekre, településekre lebontott, a (3) bekezdés szerinti nyilvántartást vezetni, és azt legalább két évig megőrizni, amelyről az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság, illetve a kerületi hivatal az elvégzendő ellenőrzések miatt szükség esetén jelentést kérhet.
- (5) Az állati eredetű melléktermék tulajdonosának (állattartónak) a kislétszámú állattartó telepeken keletkezett állati eredetű melléktermékekről a (2) bekezdéstől eltérően nem kell jelentést tennie, ha
- azt települési gyűjtőhelynek, nyilvántartott szállítónak vagy létesítménynek adta át, és az erről szóló bizonylatot legalább két évig megőrzi, vagy
  - az e rendeletben engedélyezett eltérések valamelyikét alkalmazta az ott előírt nyilvántartás vezetése mellett.

14. Hatósági nyilvántartásba vétel és engedélyezés

- 18. §** (1) Az az üzemeltető, aki az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 23. cikk (1) bekezdés a) pontjában meghatározott valamely tevékenységet kívánja folytatni – beleértve a települési gyűjtőhely üzemeltetőjét is –, ezt a szándékát a tevékenység megkezdése előtt köteles írásban bejelenteni a telephelye szerint illetékes kerületi hivatalnak, kivéve a (2) és (3) bekezdés, valamint a 19. § (4) bekezdése szerinti tevékenységeket.
- (2) Az (1) bekezdés szerinti nyilvántartásba vételi kötelezettség alól mentesülnek az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 23. cikk (4) bekezdésében említett üzemeltetők, illetve tevékenységek.
- (3) Az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 24. cikk (1) bekezdésében felsorolt engedélyköteles tevékenységek esetében az üzemeltető köteles az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóságnál kérelmezni a tevékenység végzésére jogosító engedély kiadását.
- (4) Ha az üzemeltető a tevékenységét felfüggeszti vagy azt végleg befejezi, a tevékenység felfüggesztésétől vagy befejezésétől számított tizenöt napon belül ezt írásban be kell jelentenie
- az (1) bekezdésben foglalt esetekben a telephely szerint illetékes kerületi hivatalnak,
  - a (3) bekezdésben foglalt tevékenységek esetében a telephely szerint illetékes élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóságnak.
- (5) A (4) bekezdés szerinti bejelentéshez csatolni kell a 17. § szerinti jelentést is.
- (6) Az üzemeltetőknek a létesítmények működtetése során biztosítaniuk kell az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 25. cikkében foglalt általános higiéniai követelményeknek való megfelelést.
- (7) Az állati eredetű élelmiszerek különleges higiéniai szabályainak megállapításáról szóló, 2004. április 29-i 853/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 4. cikke, valamint az élelmiszer-higiénéről szóló, 2004. április 29-i 852/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 6. cikke alapján nyilvántartásba vett üzemeknek meg kell felelniük az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 26. cikkében foglalt követelményeknek is.
- 19. §** (1) A 18. § szerinti hatósági nyilvántartást – a 8. § (1) bekezdésében és a 18. § (3) bekezdésében foglaltak kivételével – a kerületi hivatal vezeti.

- (2) Az üzemeltető írásbeli bejelentése alapján a kerületi hivatal nyilvántartásba veszi a 18. § (1) bekezdése szerinti üzemeltető bejelentett telephelyét, és erről az üzemeltetőt, az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóságot, valamint a NÉBIH-et értesíti.
- (3) Az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság nyilvántartást vezet a 8. § (1) bekezdése és a 18. § (3) bekezdése szerinti tevékenységekről és a kiadott engedélyekről, valamint a nyilvántartásba vett szállítókról értesíti a NÉBIH-et.
- (4) Állati eredetű mellékterméket – a 16. § (2) és (4) bekezdése kivételével – csak az szállíthat, akit a telephelye, több telephellyel rendelkező szállító esetében a székhelye szerint illetékes élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság az állati eredetű melléktermékek szállítására nyilvántartásba vett. A szállítási tevékenység megkezdését megelőzően az üzemeltetőnek ezt a szándékát az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóságnak kell bejelentenie. A nyilvántartásba vétel előfeltétele, hogy a szállításra használt járművet a kerületi hivatal előzetesen a 142/2011/EU bizottsági rendelet VIII. melléklet I. fejezetében foglaltak alapján engedélyezze. A kerületi hivatal engedélye legfeljebb három évig hatályos. A kerületi hivatal engedélyének megléte nem mentesít az egyéb jogszabályok által előírt engedélyek megszerzése alól. A gépjármű szállítási engedélyének megújítása az üzemeltető írásbeli kérelme alapján történik.
- (5) A (4) bekezdés alapján nyilvántartásba vett szállító az általa szállított állati eredetű melléktermékeket – a származtatott termékeket ide nem értve – olyan létesítménybe köteles leadni, amelyet az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 24. cikk (1) bekezdése szerint engedélyeztek, vagy olyan üzemeltetőnek, aki az adott állati eredetű melléktermék eltérő felhasználására vonatkozó engedéllyel rendelkezik.

- 20. §**
- (1) Az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 24. cikk (1) bekezdése szerinti engedélyköteles tevékenységek, illetve a 8. § (1) bekezdésében meghatározott eltérés esetén a létesítményt az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 44. cikkében foglaltaknak megfelelő engedélyezési eljárás során nyilvántartásba veszi, és a 21. § (2) bekezdése szerinti nyilvántartási számmal látja el.
  - (2) Az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 24. cikk (1) bekezdésében meghatározott engedélyköteles létesítmények, illetve üzemek létesítését – az állategészségügyi, környezetvédelmi és közegészségügyi szakhatósági hozzájárulás figyelembevételével – az építésügyi hatóság engedélyezi.
  - (3) Az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 24. cikk (1) bekezdés a) és e)–j) pontjában meghatározott üzemek működését – a közegészségügyi és környezetvédelmi szakhatósági hozzájárulás figyelembevételével – az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság engedélyezi. A működési engedély a kiadásától számított öt évig hatályos. A szakhatósági hozzájárulás ennél rövidebb jogosultsági időt is megállapíthat.
  - (4) A (2) bekezdés szerinti eljárás során nem kell kérni a környezetvédelmi szakhatóság hozzájárulását, ha a kérelmező már rendelkezik egységes környezethasználati engedéllyel.
  - (5) Az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 24. cikk (1) bekezdés b)–d) pontjában meghatározott üzemek esetén a működést a hulladékok égetésének műszaki követelményeiről, működési feltételeiről és a hulladékégetés technológiai kibocsátási határértékeiről szóló miniszteri rendelet szerint az üzem telephelye szerint illetékes környezetvédelmi hatóság – állategészségügyi szakhatósági hozzájárulással – engedélyezi. Amennyiben az üzemből kizárólag állati eredetű mellékterméket kívánnak égetni, az ilyen égető vagy együttégető üzemet az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság engedélyezi – a (2) bekezdésben foglaltak szerint – a környezetvédelmi szakhatóság bevonásával.
  - (6) A kiskapacitású égetők működésének engedélyezéséhez – ha azt az állattartó kizárólag a saját telepén elhullott, nem kérődző élelmiszertermelő állatok égetésére használja – nem szükséges a környezetvédelmi hatóság szakhatósági hozzájárulása.
  - (7) A mobil kiskapacitású égetők működési engedélyét az (5) bekezdésben foglaltak szerint kell kiadni, de ilyen égetőben kizárólag kedvtelésből tartott állatok teteme ártalmatlanítható.

15. Engedélyezett és nyilvántartásba vett létesítmények listája, valamint a létesítmények nyilvántartási száma

- 21. §**
- (1) A nyilvántartásba vett létesítmények és engedélyezett üzemek országos listáját az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 47. cikkének megfelelően a NÉBIH vezeti és honlapján közzéteszi az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóságtól kapott adatok alapján.

- (2) Az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 24. cikk (1) bekezdésében meghatározott üzemek országosan egységes elvek szerint képzett hatósági nyilvántartási számát a NÉBIH adja meg. A nyilvántartási számot az üzem működési engedélyének tartalmaznia kell. Az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 24. cikk (1) bekezdése szerint engedélyezett tevékenységek esetében az üzemeltető köteles a nyilvántartási számot valamennyi címkén és bizonylaton szerepeltetni.
- (3) A kizárólag nyilvántartási kötelezettség alá tartozó létesítmények nyilvántartási száma megegyezik azzal az iktatási számmal, amellyel a létesítmény nyilvántartásba vételére vonatkozó írásbeli kérelmet a kerületi hivatal, illetve szállítási tevékenység esetén az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság érkeztette. E szabályt csak akkor nem kell alkalmazni, ha a létesítmény már más – különösen élelmiszerhigiéniai vagy takarmányhigiéniai – uniós jogszabály alapján rendelkezik azonosító számmal. Ebben az esetben az 1069/2009/EK parlamenti és tanácsi rendelet szerinti nyilvántartási szám ezzel az azonosító számmal megegyezik.

16. Önellenőrzés és a HACCP rendszer

- 22. §**
- (1) Az üzemeltetők az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 28. cikke alapján önellenőrzési rendszert kötelesek bevezetni és működtetni.
  - (2) Az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 29. cikk (1) bekezdésében meghatározott tevékenységek esetében – a 29. cikk (2) és (3) bekezdésében foglaltak szerint – az üzemeltető köteles a veszélyelemzés és kritikus ellenőrzési pontok (HACCP) elvein alapuló írásos eljárást bevezetni és alkalmazni.
  - (3) Az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 30. cikkében foglaltak alapján a NÉBIH ösztönözheti a HACCP rendszer helyes alkalmazására vonatkozó nemzeti útmutatók kiadását, amelyeket az üzemeltetők önkéntesen alkalmazhatnak. Az útmutatókat a NÉBIH értékeli az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 30. cikk (2) bekezdése szerint.

17. Az állati melléktermékek forgalomba hozatala

- 23. §**
- A 142/2011/EU bizottsági rendelet 21. cikk 2. pontjában meghatározott, 3. kategóriába tartozó tej és tejtermékek takarmányozási célú felhasználására vonatkozó eltérést az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság engedélyezheti a 142/2011/EU bizottsági rendelet X. melléklet II. fejezet 4. szakasz I. részében foglalt követelmények teljesülése esetén.

18. Behozatal, tranzitforgalom és kivitel

- 24. §**
- (1) Az állati eredetű melléktermékek behozatala és tranzitforgalma esetében az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 41., illetve 42. cikke alapján kell eljárni.
  - (2) Az 1. kategóriába sorolt állati eredetű melléktermékeket és a 2. kategóriába sorolt elhullott állatokat harmadik országból – az oktatási, kutatási vagy diagnosztikai célt, illetve a vadásztrófeákat és egyéb állati eredetű preparátumokat kivéve – beszállítani tilos. Oktatási, kutatási vagy diagnosztikai cél, valamint az európai uniós jogszabályok által harmonizált bizonyítvány hiányában vadásztrófeák és egyéb állati eredetű preparátumok esetében a behozatalt a NÉBIH engedélyezi, ha járványügyi kockázat nem merül fel.
  - (3) Az állati eredetű melléktermékek kivitelére vonatkozóan az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 43. cikkében foglaltak szerint kell eljárni.
  - (4) Az állati eredetű melléktermékek behozatala, tranzitforgalma és kivitele során biztosítani kell a 142/2011/EU bizottsági rendelet 25–31. cikkében foglaltak betartását is.

19. Állati eredetű melléktermékek tagállamok közötti szállítása

- 25. §**
- (1) Az Európai Unión belüli szállítás esetén az állati eredetű melléktermékeket és a származtatott termékeket az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet és a 142/2011/EU bizottsági rendelet által meghatározott esetekben, az ott szereplő kereskedelmi okmányoknak vagy állategészségügyi bizonyítványnak kell kísérnie. Az Európai Unión belüli szállítás esetén az integrált számítógépes állat-egészségügyi rendszer kifejlesztéséről szóló, 2002. december 30-i 2003/24/EK bizottsági határozat szerinti integrált számítógépes állat-egészségügyi rendszer

(Trade Control and Expert System, TRACES) használata is kötelező az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 48. cikke, illetve az 142/2011/EU bizottsági rendelet által meghatározott esetekben.

- (2) Állati eredetű melléktermékek más tagállamba történő szállítása során az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 48. cikke alapján kell eljárni.
- (3) Az 1. és 2. kategóriába tartozó melléktermékeknek és az ezekből származó csont- és húslisztnak, valamint zsírnak más tagállamból történő beszállítását a beszállító írásbeli kérelmére a NÉBIH engedélyezi, ha a beszállítással kapcsolatban járványügyi kockázat nem merül fel.
- (4) A feldolgozott állati eredetű fehérjék behozatalához szükséges engedélyt az adott üzem telephelye szerint illetékes élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság legalább egy évre, de legfeljebb a működési engedély jogosultsági idejének tartamára adja meg.
- (5) Az 1. és 2. kategóriába sorolt állati eredetű melléktermékek és az ezekből származó csont- és húsliszt, zsír, illetve feldolgozott állati eredetű fehérjék más tagállamba szállítását, illetve más tagállamból történő fogadását az azt feladó, illetve fogadó magyarországi üzemnek a feladás, illetve fogadás helye szerint illetékes élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóságnak a szállítmány indítását megelőző 48 órán, illetve érkezését követő 24 órán belül be kell jelenteni. A bejelentéssel egyidejűleg meg kell küldeni az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet által meghatározott kereskedelmi okmány vagy állategészségügyi bizonyítvány egy kitöltött példányát.
- (6) Az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság a TRACES-rendszeren keresztül 24 órán belül tájékoztatja a fogadó országot illetékes hatóságát a szállítmány indításáról, illetve a küldő ország illetékes hatóságát a szállítmány megérkezéséről.

20. Hatósági ellenőrzés és a tevékenység korlátozására vonatkozó intézkedések

- 26. §**
- (1) A hatósági ellenőrzéseket az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 45. cikkének, valamint a 142/2011/EU bizottsági rendelet 32–33. cikkének figyelembevételével kell végezni.
  - (2) Az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerint nyilvántartásba vett létesítmények, illetve engedélyezett üzemek hatósági ellenőrzése a kerületi hivatal feladata, de az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság, illetve a NÉBIH (a továbbiakban együtt: állategészségügyi hatóság) is jogosult ellenőrzést végezni.
  - (3) Az ellenőrzés legalább az alábbiakra terjed ki:
    - a) a létesítmény járványvédelmi biztonságának, a létesítmény, az eszközök, a személyzet általános higiéniai rendjének ellenőrzésére,
    - b) a szállító járművek zártságának, tisztításának, fertőtlenítésének felügyeletére,
    - c) a beérkező és kiszállított anyagok nyilvántartásának felügyeletére,
    - d) a feldolgozás kritikus ellenőrzési pontjainak és a létesítmény belső ellenőrzésének felügyeletére,
    - e) az üzem által végzett tételminősítő mikrobiológiai vizsgálatokra,
    - f) a kifogásolt tételek bejelentésére és újrafeldolgozására,
    - g) a termék újrafertőzésének megakadályozását szolgáló intézkedések betartatására,
    - h) bármely szükségesnek vélt ellenőrzés végrehajtására,
    - i) laboratóriumi célra történő szűrőpróbaszerű mintavételre.
  - (4) Az üzemek ellenőrzésének gyakoriságát az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet előírásainak megfelelően – kockázatelemzés alapján – az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság határozza meg az integrált többéves nemzeti ellenőrzési terv (ITNET) alapján.
- 27. §**
- (1) A hatósági ellenőrzés során esetlegesen feltárt hiányosságok esetén az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 46. cikkében foglaltak alapján kell eljárni, figyelemmel a 142/2011/EU bizottsági rendelet 34. cikkére is.
  - (2) Az engedélyezett üzemek tevékenységének felfüggesztésére, illetve működési engedélyének visszavonására az engedélyt kiadó hatóság jogosult. Ha az ellenőrzést végző, az adott üzem esetében szakhatóságként közreműködő állategészségügyi hatóság olyan hiányosságot állapít meg, amely esetében a tevékenységet fel kell függeszteni vagy a működési engedélyt vissza kell vonni, akkor az észlelt hiányosságokról írásban tájékoztatja az engedélyező hatóságot, valamint annak intézkedéséig az üzem működését ideiglenesen megtiltja. Az ellenőrzést végző állategészségügyi hatóság a tevékenység felfüggesztését vagy a működési engedély visszavonását nem igénylő esetekben utasítja az üzemet a tapasztalt hiányosságok megszüntetésére, és az üzem működését a szükséges mértékben korlátozza.

- (3) Az engedélyt kiadó hatóság az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 46. cikk (1) bekezdés a) pontjában meghatározott esetekben az üzem tevékenységét felfüggeszti, a b) pontjában meghatározott esetekben az üzem működési engedélyét visszavonja.
- (4) Ha az ellenőrzést végző állategészségügyi hatóság olyan létesítmények esetében tapasztal hiányosságokat, amelyekre kizárólag nyilvántartási kötelezettség vonatkozik, a működést a szükséges mértékben korlátozhatja vagy megtilthatja a hiányosságok megszüntetéséig.

21. Átmeneti és záró rendelkezések

28. § Ez a rendelet a kihirdetését követő harmadik napon lép hatályba.

- 29. §**
- (1) Az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 19. cikk (1) bekezdés d) pontjában foglaltak alapján a 142/2011/EU bizottsági rendelet 36. cikk 3. pontjában meghatározott határidőig a kereskedelmi vagy vendéglátó-ipari egységekből származó, az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 10. cikk f) pontjában meghatározott állati eredetű melléktermékek a környezetvédelmi jogszabályoknak megfelelően létesített hulladéklerakóban is ártalmatlaníthatók a 142/2011/EU bizottsági rendelet VI. melléklet IV. fejezetében meghatározott követelmények betartásával.
  - (2) Az (1) bekezdés szerinti eltérést kizárólag azok a létesítmények alkalmazhatják, amelyekben az 1069/2009/EK parlamenti és tanácsi rendelet 10. cikk f) pontjában meghatározott állati eredetű melléktermékektől eltérő állati eredetű melléktermék nem keletkezik, továbbá ahol ezen állati eredetű melléktermékek tömege nem haladja meg hetente a 20 kg-ot.
  - (3) Az eltérés alkalmazásának szándékát az üzemeltetőnek nyilvántartásba vétel céljából írásban be kell jelentenie a létesítmény helye szerint illetékes kerületi hivatalnak. Az eltérés alkalmazását csak a nyilvántartásba vételt követően lehet megkezdeni.

- 30. §**
- (1) A nem emberi fogyasztásra szánt állati melléktermékekre vonatkozó egészségügyi előírások megállapításáról szóló, 2002. október 3-i 1774/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet, valamint az állati hulladékok kezelésének és a hasznosításukkal készült termékek forgalomba hozatalának állategészségügyi szabályairól szóló 71/2003. (VI. 27.) FVM rendelet [a továbbiakban: 71/2003. (VI. 27.) FVM rendelet] alapján kiadott engedélyeket az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet, a 142/2011/EU bizottsági rendelet, illetve e rendelet előírásainak megfelelően kiadott engedélynek kell tekinteni, és csak az engedélyben foglalt határidőt követően kell e rendelet előírásai szerint azokat megújítani.
  - (2) Az állati hulladékok kezelésére és a hasznosításukra készült termékek forgalomba hozatalának állategészségügyi szabályaira, valamint a fertőző szivacsos agyvelőbántalmak megelőzésére, az ellenük való védekezésre, illetve leküzdésükre vonatkozó jogszabályok szerinti távoli területek meghatározásáról szóló, 31103/2004. számú FVM Közleményben szereplő távoli területeket az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletnek megfelelő távoli területnek kell tekinteni mindaddig, amíg a távoli területre vonatkozóan új közlemény nem jelenik meg a Vidékfejlesztési Értesítőben.
  - (3) A telephelyi gyűjtőhelyek kivételével a jelenlegi állati eredetű melléktermékek gyűjtésére használt és működési engedéllyel nem rendelkező létesítményeket a kerületi hivatal e rendelet hatálybalépését követő egy éven belül felülvizsgálja és határoz arról, hogy
    - a) a létesítmény nyilvántartásba vett települési gyűjtőhelyként, a 13. §-ban meghatározott feltételek teljesítése mellett tovább üzemelhet, amennyiben a feltételeket a felülvizsgálat időpontjában teljesíti vagy azokat a felülvizsgálatot követő tizenkét hónapon belül teljesíteni fogja;
    - b) a létesítmény működését megtiltja.
  - (4) Az olyan üzemeltetőknek, amelyek nem rendelkeznek az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti és az e rendelet alapján az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság által kiadott nyilvántartási számmal, illetve engedéllyel, a rendelet hatálybalépését követő hatvan napon belül kérelmezniük kell a nyilvántartásba vételt, illetve az engedély kiadását a 18–20. §-ban foglaltaknak megfelelően.
  - (5) A 71/2003. (VI. 27.) FVM rendelet szerinti állati hulladéktemetőket csak az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság engedélyével lehet megbontani. A megszűnt állati hulladéktemető területén a megszűnéstől számított 30 évig mezőgazdasági művelést nem szabad folytatni, a földrésztletet az ingatlan-nyilvántartásban művelés alól kivett területként kell nyilvántartani.

- 31. §** Ez a rendelet a következő uniós jogi aktusok végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapítja meg:
- a nem emberi fogyasztásra szánt állati eredetű melléktermékekre és származtatott termékekre vonatkozó egészségügyi szabályok megállapításáról, valamint az 1774/2002/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. október 21-i 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet,
  - a nem emberi fogyasztásra szánt állati melléktermékekre és a belőlük származó termékekre vonatkozó egészségügyi szabályok megállapításáról szóló 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásáról, valamint a 97/78/EK tanácsi irányelvnek az egyes minták és tételek határon történő állat-egészségügyi ellenőrzése alóli, az irányelv szerinti mentesítése tekintetében történő végrehajtásáról szóló, 2011. február 25-i 142/2011/EU bizottsági rendelet,
  - a szakmai képesítések kölcsönös elismeréséről szóló III. melléklet kicseréléséről szóló, 2011. szeptember 30-i egyrészről az Európai Közösség és tagállamai, másrészről a Svájci Államszövetség közötti, a személyek szabad mozgásáról szóló megállapodás 14. cikke által létrehozott 2/2011 EU-Svájci vegyes bizottsági határozat Melléklet A. szakasz l) pontja,
  - a Kínából származó rizstermékekben előforduló, nem engedélyezett, géntechnológiával módosított rizsre vonatkozó szükségintézkedésekről és a 2008/289/EK határozat hatályon kívül helyezéséről szóló, 2011. december 22-i 2011/884/EU bizottsági határozat.
- 32. §** (1) Az európai közösségi jog hatálya alá tartozó állatorvosi oklevelek elismeréséről szóló 37/2008. (III. 27.) FVM rendelet [a továbbiakban: 37/2008. (III. 27.) FVM rendelet] 8. § a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
[Ez a rendelet a következő uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálja:]
 „a) az Európa Parlament és a Tanács 2005/36/EK irányelve (2005. szeptember 7.) a szakmai képesítések elismeréséről, 10., 21., 23., 38. és 39. cikkek, illetve V. melléklet 4. pontja, valamint az irányelvet módosító, a szakmai képesítések kölcsönös elismeréséről szóló III. melléklet kicseréléséről szóló, 2011. szeptember 30-i egyrészről az európai közösség és tagállamai, másrészről a svájci államszövetség közötti, a személyek szabad mozgásáról szóló megállapodás 14. cikke által létrehozott 2/2011 EU-Svájci vegyes bizottsági határozat Melléklet A. szakasz l) pontja;”
- (2) A 37/2008. (III. 27.) FVM rendelet 1. számú melléklete a 6. melléklet szerint módosul.
- 33. §** (1) A bizonyos nem állati eredetű élelmiszerek és takarmányok behozataláról és fokozott hatósági ellenőrzéséről szóló 141/2011. (XII. 23.) VM rendelet [a továbbiakban: 141/2011. (XII. 23.) VM rendelet] 1. §-a a következő g) ponttal egészül ki:
[E rendelet hatálya]
 „g) a 2011/884/EU bizottsági határozatban”
[meghatározott nem állati eredetű, harmadik országból behozott élelmiszerek és takarmányok (a továbbiakban együtt: termékek) behozatalára és hatósági ellenőrzésére terjed ki.]
- (2) A 141/2011. (XII. 23.) VM rendelet 6. §-a a következő g) ponttal egészül ki:
[Ez a rendelet a következő uniós jogi aktusok végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapítja meg:]
 „g) a Kínából származó rizstermékekben előforduló, nem engedélyezett, géntechnológiával módosított rizsre vonatkozó szükségintézkedésekről és a 2008/289/EK határozat hatályon kívül helyezéséről szóló, 2011. december 22-i 2011/884/EU bizottsági határozat.”
- 34. §** (1) A vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény végrehajtásának szabályairól szóló 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet [a továbbiakban: 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet] 43. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
 „(3) Az azonosító jelet a nagyvad hátsó lábán a csánk fölött – a horgasinat (Achilles-ín) befoglalóan – a nagyvad birtokbavételét követően azonnal be kell helyezni. A behelyezéskor az elejtés, illetve a birtokbavétel hónapját és napját az azonosító jelről el kell távolítani. A vad elszállítását csak azonosító jellel történt megjelölését követően szabad megkezdeni.”
- (2) A 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet 43. § (1) bekezdés utolsó mondata hatályát veszti.
- 35. §** A szántóföldi növényfajok vetőmagvainak előállításáról és forgalomba hozataláról szóló 48/2004. (IV. 21.) FVM rendeletnek a szántóföldi növényfajok vetőmagvainak előállításáról és forgalomba hozataláról szóló 48/2004. (IV. 21.) FVM rendelet módosításáról szóló 69/2011. (VII. 14.) VM rendelet 2. §-ával megállapított 50/B. §-a, valamint 3. §-ával megállapított V/A. fejezete és 52/A–52/C. §-a hatályát veszti.

36. § (1) Hatályát veszti a 71/2003. (VI. 27.) FVM rendelet.
 (2) E rendelet hatálybalépését követő napon hatályát veszti a 31. § c) és d) pontja, a 32–35. §, valamint a 6. melléklet.

Dr. Fazekas Sándor s. k.,
 vidékfejlesztési miniszter

1. melléklet a 45/2012. (V. 8.) VM rendelethez

A kedvtelésből tartott állatok kegyeleti temetője létesítésére vonatkozó követelmények

1. A kegyeleti temető telekhatára, valamint a meglévő, vagy a település általános rendezés tervében kijelölt összefüggő lakóterület, illetve lakott épület közötti védőtávolságot a környezetvédelmi hatóság állapítja meg. A távolság nem lehet kevesebb, mint 300 méter.
2. A kegyeleti temető legkisebb területe 500 m².
3. Kegyeleti temető ott létesíthető, ahol a talajvíz legmagasabb szintje a talajszint alatt 2,5 méternél nem emelkedik magasabbra.
4. A kegyeleti temetőhöz gépjárművel járható utat kell biztosítani.
5. A kegyeleti temetőt legalább 150 cm magas kerítéssel be kell keríteni, a kerítésen zárható kaput kell létesíteni.
6. A temetési parcellák között járható utat kell biztosítani.
7. Elföldelés esetén a tetem felett egy méter vastagságú földborítást kell biztosítani.
8. A kegyeleti temető létesítményei:
  - a) hűtőkamra, amelyben biztosított az azonosítható tetemek elkülönített elhelyezése,
  - b) szociális helyiség: kézmosó, WC,
  - c) hulladéktároló,
  - d) eszköztároló,
  - e) hamvasztás esetén: krematórium és urnafal.
9. A kegyeleti temető területét fásítani kell.
10. A kegyeleti temető rendjét működési szabályzatban kell rögzíteni.
11. Hamvasztás esetén a krematóriumot kiskapacitású égetőműként kell engedélyeztetni és nyilvántartásba venni.

2. melléklet a 45/2012. (V. 8.) VM rendelethez

I. Igazolás a települési gyűjtőhelyen átvett elhullott állatokról

Igazolom, hogy a ...../név/
 ...../lakcím/
 állattartótól ..... db számú ..... tömegű
 ..... fajú ..... ENAR számú*
 elhullott állatot átvettem.

Kelt: ..... (év) ..... (hónap) ..... (nap)

.....
 települési gyűjtőhely kezelője

* 15 naposnál idősebb szarvasmarha, illetve 6 hónaposnál idősebb juh vagy kecske hullája esetén kell kitölteni.

II. Igazolás a gyűjtőhelyen átvett, elhullott állatoktól különböző állati eredetű melléktermékekről

Igazolom, hogy a ...../név/
 ...../cím/
 állati eredetű melléktermék birtokostól ..... állatfajtól származó, az átvételt követően 1. kategóriájúnak
 minősülő ..... megnevezésű, ... tömegű állati eredetű mellékterméket
 átvettem.

Kelt: ..... (év) ..... (hónap) ..... (nap)

.....
 gyűjtőhely kezelő

3. melléklet a 45/2012. (V. 8.) VM rendelethez

Kereskedelmi okmány állati melléktermékek és származtatott termékek Magyarországon belül történő szállításához

Iktatási szám: .....

1. Az elszállítás időpontja: .....
2. A melléktermék megnevezése*: .....
3. A melléktermék besorolása : ..... kategória, az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet ..... cikke ..... pontja szerint**.
4. Állatfaj***: .....
  - 4.1. Elhullott állatok esetén azok száma: .....
  - 4.2. Szarvasmarha, juh vagy kecske hullá esetén ENAR szám(ok): .....
5. A melléktermék mennyisége térfogatban, tömegben vagy csomagok számában: .....
6. A melléktermék származási helye, átadó (állattartó) neve, címe: .....
  - 6.1. Átadó nyilvántartási száma vagy ENAR tenyészkódja: .....
7. A szállító neve, címe : .....
  - 7.1. Szállító nyilvántartási száma: .....
  - 7.2. A szállító jármű rendszáma: .....
8. Az átvevő (címezett) neve, címe: .....
  - 8.1. Az átvevő nyilvántartási száma : .....
9. Származtatott termék esetén
 A feldolgozás jellege és módszerei*: .....
 Árukód (KN-kód): .....
 Tételszám: .....
 Konténer azonosítója: .....
 Csomagolás típusa: .....
 Csomagok száma: .....
10. Az áru rendeltetési helyen történő átvételének időpontja: .....

Kelt: ..... (év) ..... (hónap) ..... (nap)

..... átadó (termelő)	..... szállító	..... átvevő (címezett)
--------------------------	-------------------	----------------------------

Ez az okmány 3 példányban (egy eredeti és két másolat) készült, melyeket két évig meg kell őrizni.

Az eredeti példány a rendeltetési helyig kíséri a szállítmányt, a 2. példányt az átadó őrzi meg, a 3. példányt a szállítónál marad.

1. és 2. kategóriába tartozó anyagok és ezek származtatott termékei, valamint ún. feldolgozott állati fehérje esetén az átvevő (címezett) az átadónak (termelőnek) az átvételtől számított 8 napon belül visszajuttatja az eredeti kereskedelmi okmány egy másolatát, aláírásával igazolva és feltüntetve rajta az átvétel időpontját.

* A 142/2011/EU bizottsági rendelet VIII. melléklet III. fejezetében szereplő kereskedelmi okmány minta megjegyzések rovatában szereplő megnevezések használatával.

** Az 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet vonatkozó cikkére és pontjára utalni csak 3. kategóriájú anyagok esetén kötelező.

*** Csak 3. kategóriájú és takarmányozásra szánt anyagok, valamint elhullott állatok esetén.

4. melléklet a 45/2012. (V. 8.) VM rendelethez

Jelentés a ..... évben átadott állati eredetű melléktermékekről, az átvevők szerinti bontásban

A melléktermék birtokos neve és székhelye : .....

Telephely címe: ....., telephely áeü. azonosító száma: .....

A jelentésért felelős neve: ....., telefonszáma: ....., e-mail címe: .....

Az átvevő neve	Székhelye	Telephelye	Azonosító száma	Átadott melléktermék kategóriája és tömege (kg)		
				1. kategória	2. kategória	3. kategória
Összesen						

Kelt: ....., ... (év) ..... (hónap) ..... (nap)

.....
cégszerű aláírás

5. melléklet a 45/2012. (V. 8.) VM rendelethez

I. Jelentés a ..... évben átvett állati eredetű melléktermékekről, az átadók szerinti bontásban

Az átvevő neve és székhelye: .....

Telephely címe: .....

Telephely áeü. azonosító száma: .....

A jelentésért felelős neve: .....

Telefonszáma: ..... E-mail címe: .....

Átadó	Átvett melléktermék kategóriája és tömege (kg)		
	1. kategória	2. kategória	3. kategória
1. Állattartó telep			
2. Vágóhid vagy más élelmiszeripari létesítmény			
3. Települési gyűjtőhely		Nem lehetséges	Nem lehetséges
4. Vadfeldolgozó, vadbegyűjtő			
4. Kereskedelmi egységek			
5. Vendéglátó ipari egységek			

6. Állati eredetű melléktermék szállító vagy állati melléktermék gyűjtő-átrakó telep			
8. Komposztáló telep, biogáz üzem	Nem lehetséges		
9. Műszaki üzem			
10. Állateledel előállító üzem	Nem lehetséges		
11. Egyéb:			
12. Egyéb:			
13. Egyéb:			
Mindösszesen			

Kelt: ....., ... (év) ..... (hónap) ..... (nap)

.....
cégszerű aláírás

II. Jelentés a ..... évben átvett és kezelt állati eredetű melléktermékekről

Az átvevő neve és székhelye: .....

Telephelye címe: .....

Telephely áeü. azonosító száma: .....

A jelentésért felelős neve: .....

Telefonszáma: ..... E-mail címe: .....

Kezelés módja	Átvett melléktermék kategóriája és tömege (kg)		
	1. kategória	2. kategória	3. kategória
1. Égetés, együttlégetés			
2. Feldolgozás 1. módszer szerint			
3. Feldolgozás 2–7. módszer szerint	Nem lehetséges	Nem lehetséges	
4. Feldolgozás utáni égetés, együttlégetés			
5. Feldolgozás utáni komposztálás, biogáz előállítás	Nem lehetséges		
6. Feldolgozás utáni elföldelés hulladéklerakóban			
7. Feldolgozás utáni szántóföldi kihelyezés			
8. Komposztálás, biogáz előállítás (előzetes feldolgozás nélkül)	xxxxxxxxxx Nem lehetséges		
9. Műszaki termék előállítás			
10. Állateledel előállítás	xxxxxxxxxx Nem lehetséges	Nem lehetséges	
11. Egyéb:			
12. Egyéb:			
13. Egyéb:			
Mindösszesen			

Kelt: ....., ... (év) ..... (hónap) ..... (nap)

.....
cégszerű aláírás

III. Jelentés a ..... évben átvett és továbbadott állati eredetű melléktermékekről

Az átvevő neve és székhelye: .....

Telephelye címe: .....

Telephely áeü. azonosító száma: .....

A jelentésért felelős neve: .....

Telefonszáma: ..... E-mail címe: .....

Átvevő	Átadott melléktermék kategóriája és tömege (kg)		
	1. kategória	2. kategória	3. kategória
1. Égető, együttégető üzem			
2. Feldolgozó üzem			
3. Komposztáló telep, biogáz üzem	Nem lehetséges		
4. Műszaki üzem			
5. Állateledel előállító üzem	Nem lehetséges	Nem lehetséges	
6. Hulladéklerakó			
7. Állati eredetű melléktermék szállító vagy állati melléktermék gyűjtő-átrakó telep			
8. Egyéb:			
9. Egyéb:			
10. Egyéb:			
Mindösszesen			

Kelt: ....., ... (év) ..... (hónap) ..... (nap)

.....
cégszerű aláírás

6. melléklet a 45/2012. (V. 8.) VM rendelethez

Az európai közösségi jog hatálya alá tartozó állatorvosi oklevelek elismeréséről szóló 37/2008. (III. 27.) FVM rendelet 1. számú melléklete a következő sorral egészül ki:

[Ország]	Előírt képzés megszerzését tanúsító okirat	Kibocsátó szerv	A képzés megszerzését tanúsító okiratot kísérő igazolás	Hivatkozás dátuma]
„Svájc	Eidgenössisches Tierarztdiplom Diplome fédéral de vétérinaire Diploma federale di veterinario	Eidgenössisches Departement des Innern Département fédéral de l'intérieur Dipartimento federale dell'interno		2002. június 1."